

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO

1. Obiekt

WIELORDZINNY DOM MIESZKALNY Funduszu Kwaterunku Wojskowego
(dom dla kadry podoficerskiej Marynarki Wojennej RP)

2. Czas powstania

1933 r.

3. Miejscowość

GDYNIA - OKSYWIE

11. Materiały graficzne

FOT. 1

orientacja 1: 20 000

4. Adres

81-123 Gdynia
ul. Arciszewskich 23

ewidencja gruntów: działka 26/2, obr. Gdynia

nr hipoteczny:

KW:

5. Przynależność administracyjna

województwo: pomorskie
powiat: miejski Gdynia
gmina: gmina Gdynia

6. Współrzędne geograficzne

N: 54°32'44.81"

E: 18°33'2.46"

7. Poprzednie nazwy miejscowości

Oxsiua (1214 r. lub 1209 r.), Oxive (1224 r., 1655 r.); Oxhöfft (lata 1803–1810); Oksywjia (1926 r.); Oxhöft

8. Właściciel i jego adres

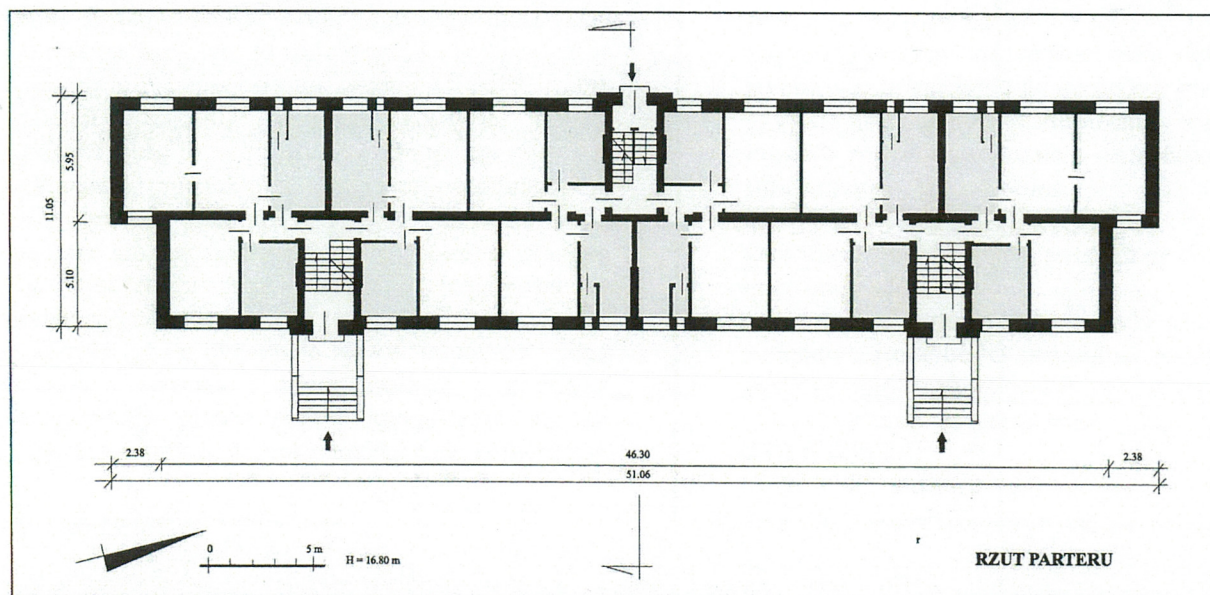
Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomość
Arciszewskich 23
81-123 Gdynia ul. Arciszewskich 23

9. Użytkownik i jego adres

- użytkownik - j.w.
- administrator – Administracja
Budynków Mieszkalnych nr 3,
81-366 Gdynia ul. Abrahama 55

10. Formy ochrony

- Gminna Ewidencja Zabytków gm. Gdynia
- Wojewódzka Ewidencja Zabytków

Oksywie należy do najstarszych osad na obszarze współczesnego miasta Gdyni. Źródłostów nazwy Oksywie posiada skandynawskie korzenia, wywodząc się od duńskiego słowa „*oxhofved*”, bądź normandzkiego „*oxihoved*”, oznaczającego głowę wołu. Końcówka nazwy wskazuje jednak na jej pradawne słowiańskie korzenie. Pierwsza wzmianka o wsi Oksywie pochodzi z 1212 r. i pojawia się w dokumencie fundacyjnym klasztoru norbertanek w Żukowie, które to w 1346 r. wystawiły dla Oksywia przywilej lokacyjny, lokujący wieś na prawie chełmińskim. Zabudowania średniowiecznej osady skupiały się przy pld. krawędzi Kępy Oksywskiej, w rejonie zasiedlonym od wielu stuleci. Po pierwszym rozbiórze Polski w 1772 r. i kasacie klasztoru żukowskich norbertanek Oksywie stało się własnością królów pruskich. 9 stycznia 1926 r. gmina Oksywie została włączona do gminy Gdynia, która to gmina niedługo po tym - 10 lutego 1926 r. - otrzymała prawa miejskie.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r., jednym z najpilniejszych zadań jakie stanęły przed władzami Marynarki Wojennej RP była budowa portu wojennego na polskim wybrzeżu. Po faktycznym przejęciu przez władze polskie tej części Pomorza, dokonany 10.02.1920 r. w symbolicznym akcie zaślubin Polski z morzem, przystąpiono do intensywnej działalności inwestycyjnej. Pierwotnie planowano wykorzystanie do potrzeb militarnych istniejącego portu gdańskiego; jego rozbudowę w tym zakresie zlecono w 1920 r. doświadczonemu budowniczemu portów morskich inż. Tadeuszowi Wendzie. Jednak już w trakcie wykonywania projektu pojawiły się poważne trudności w zakresie planowego wykorzystania tego portu, zwłaszcza w zakresie potrzeb militarnych. Koniecznością stało się uniezależnienie od portów niemieckich i budowa głównego portu Rzeczypospolitej na polskim odcinku wybrzeża.

SYTUACJA

Wielorodzinny, wolnostojący dom mieszkalny usytuowany u wsch. podnóża Kępy Oksywskiej, bezpośrednio przy głównej oksywskiej drodze – obecnej ul. Arciszewskich. Wzniesiony kalenicowo względem drogi, po jej zachodniej stronie, naprzeciwko historycznego oksywskiego cmentarza przy kościele Św. Michała Archaniola. Elewacja frontowa zwrócona na wschód – w stronę drogi, po stronie zachodniej duże podwórze.

Po stronie pld. graniczy z terenem oksywskiego zespołu koszar i dowództwa floty Marynarki Wojennej.

MATERIAŁ I KONSTRUKCJA

fundamenty - żelbetonowe

mury – ściany zewnętrzne i wewnętrzne murowane z cegły, otynkowane (w dokumentacji projektowej z 1983 r. / patrz: materiały archiwalne/ jest wzmianka o licowaniu elewacji cegła cementową)

stropy – w piwnicach i na wyższych kondygnacjach stropy Kleina

więźba dachowa – drewniana, dach 1-spadowy z trzema stolcami i ścianka kolankową

pokrycie dachu – papa

posadzki – piwnica – wylewka

- sień – lastrico; w sieni pld. klatki schodowej zniszczona terrakota

- mieszkania - klepka drewniana

schody – zewnętrzne: przed wejściem do pld. klatki schodowej – szerokie, terenowe schody 1-biegowe, stopnie – cegła, bieg ujęty niskimi murowanym policzkami; przed wejściem do klatki schodowej od strony podwórza – 2 betonowe stopnie, prowizoryczna metalowa balustrada, przypuszczalnie wtórna

- wewnętrzne - żelbetonowe, płytowe, 2-biegowe powrotne, lastrico; zachowane metalowe balustrady z poziomych płaskowników; poręcz drewniana. Przy schodach do piwnicy nacienna poręcz drewniana.

okna – otwory okienne prostokątne, okna drewniane, skrzynkowe, 2- i 3-skrzydłowe o kwaterowych podziałach szczeblinowych, część z wywietrznikami. Stolarka częściowo zachowana (ok. 50 %). Na balkonach wysokie okna balkonowe, 2-skrzydłowe o kwaterowych podziałach szczeblinowych.

drzwi – drzwi zewnętrzne – stolarka drzwi wejściowych do każdej z klatek schodowych zachowana; drzwi ramowo-płycinowe, 1-skrzydłowe, z pełną, drewnianą ścianką boczną, płyciny prostokątne, w górnej partii skrzydła kwadratowy przeziernik, proste klamki i okucia zamków. Otwór drzwiowy ramowany pseudoportalem wykonanym z cegły klinkierowej, z odcinkowym gzymsem w zwieńczeniu. Szczególnie starannie opracowane wejście do pld. klatki schodowej – zastosowano dwubarwne cegły klinkierowe, układane naprzemiennie. Przed drzwiami, w podestach mosiężne skrobaczki do usuwania błota z butów.

- drzwi wewnętrzne – stolarka wymieniona, drzwi 1-skrzydłowe, o zróżnicowanych, dowolnych formach

<p>14. Kubatura</p> <p>$K = 8235,18 \text{ m}^3$</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>$P_{\text{zab}} = 538,94 \text{ m}^2$ $P_{\text{użytkowa}} - \text{ok. } 3000 \text{ m}^2$</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>wielorodzinny budynek mieszkalny</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>wielorodzinny budynek mieszkalny</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>Doraźne prace remontowe.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p><u>Stan techniczny budynku średni, wskazujący na konieczność przeprowadzenia remontu kapitalnego.</u></p> <p>Zły stan tynków zewnętrznych i na klatkach schodowych, liczne ubytki, widoczne zawilgocenia. Zniszczone, z ubytkami schody zewnętrzne i posadzki w sieniach.</p>	
<p>20. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Konieczne przeprowadzenie remontu kapitalnego budynku. Dla względów estetycznych należałoby również zadbać o ujednolicenie stolarki okiennej, z sugestią powrotu do pierwotnych drobnokwaterowych podziałów.</p>			

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- Dokumentacja projektowo-wykonawcza antenowej instalacji zbiorowej, 1985 r. – w zbiorach archiwum Wojskowej Agencji Mieszkaniowej (81-23 Gdynia ul. M.Skłodowskiej - Curie 19)

22. Bibliografia

- Maria Sołtysik *Gdynia miasto dwudziestolecia międzywojennego. Urbanistyka i architektura*, Warszawa 1993.
- Sławomir Kitowski – „Gdynia. Miasto z morza i marzeń”, Gdynia 1997
- *Przewodnik po zabytkach Oksywia*, praca zbiorowa, Gdynia 2006.

23. Źródła ikonograficzne i kartograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

Źródła ikonograficzne:

- fot. arch. 1 – Oksywie d. ul. Okrężna (obecna ul. Arciszewskich), miejsce w którym w przyszłości stanie dom podoficerski, ok. 1906 r., fot. w: S.Kitowski „Gdynia. Miasto z morza i marzeń”
- fot. arch. 2 – dom podoficerski przy ul. Arciszewskich 23 – początek budowy, ok. 1933
- fot. arch. 3 – dom podoficerski przy ul. Arciszewskich 23 – w trakcie budowy, ok. 1933
- fot. arch. 4 – dom podoficerski przy ul. Arciszewskich 23, fot. w: M. Sołtysik *Gdynia miasto dwudziestolecia międzywojennego...*

24. Uwagi

25. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

26. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data, podpis autora)

tekst

plany i rysunki

fotografie

mgr inż. arch. Jolanta Potylicka

wrzesień 2013 r.

**KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE
PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO**

27. Załączniki

7 załączników

G D Y N I A - O K S Y W I E ul. Arciszewskich 23 (gmina Gdynia, powiat m. Gdynia, woj. pomorskie)	WIELORDZINNY DOM MIESZKALNY Funduszu Kwaterunku Wojskowego (dom dla kadry podoficerskiej Marynarki Wojennej RP)	Zawartość załącznika: poz. 12 – c.d. (1)
---	--	--

poz.12 – c.d. (1)

Jeszcze w 1920 r. Departament dla Spraw Morskich Ministerstwa Spraw Wojskowych, na czele z wiceadmirałem Kazimierzem Porębskim, podjął decyzję o budowie portu w Gdyni. Przyszły port miał spełniać zarówno wymagania wojennomorskie jak i handlowe oraz rybackie. Na jego lokalizację wybrano odcinek wybrzeża pomiędzy Kępą Oksywską a Kamienną Górą.

Prace nad budową portu gdyńskiego rozpoczęto 29 maja 1921 r. W pierwszym etapie wybudowano przystań, która otrzymała nazwę „Tymczasowy Port Wojenny i Schronisko dla Rybaków”. Oddano ją do użytku 29.04.1923 r.

W latach następnych kontynuowano prace przy budowie portu wojennego, realizując w tym zakresie nowy projekt inż. T. Wendy, obejmujący zarówno zagospodarowanie akwenów wodnych jak i zaplecza technicznego bazy okrętowej oraz zaplecza administracyjno – socjalnego tj. gmachów dowództwa, gmachów szkoleniowych, koszarowych oraz mieszkalnych dla kadry i jej rodzin.

Jesienią 1926 r. wraz z ukończeniem budowy Akwenu Północnego przeniesiono do Gdyni polską flotę wojenną, dotychczas stacjonującą w Pucku. Nagłącą stała się wówczas potrzeba przygotowania dla niej odpowiedniego zaplecza. Do realizacji tego zadania przystąpiono równolegle z budową portu. Na lokalizację zaplecza wybrano stosunkowo płaski teren w bezpośrednim sąsiedztwie Basenu Północnego, u podnóża stromo wznoszącego się po stronie płn. wzgórza, w niewielkiej odległości od zabudowań wsi Oksywie. Powstał tu okazały kompleks zabudowań, projektu wybitnego warszawskiego architekta Mariana Lalewicza. Zaprojektowano zespół o klarownym, uporządkowanym układzie przestrzennym, wzorowany na promienistych założeniach urbanistyki francuskiej, o starannie przemyślanej kompozycji, łączący, wyodrębnione przestrzenie, wszystkie niezbędne funkcje – reprezentacyjny Gmach Dowództwa Floty, budynki koszarowe Centrum Wyszkożenia Floty wraz z rozbudowanym zapleczem koszarowym oraz zespół budynków mieszkalnych dla kadry oficerskiej i podoficerskiej.

Wobec braku dogodnego połączenia komunikacyjnego Oksywia z Gdynią, szczególnie nagłącą potrzebą stało się wówczas sprawne rozwiązanie kwestii mieszkań dla oficerów i podoficerów. Już w 1925 r., na terenie oksywskiego kompleksu wybudowano pierwszy dom mieszkalny dla 4 rodzin oficerów – obecnie budynek przychodni AMW (ul. Śmidowicza 69), nawiązujący swą architekturą i wystrojem elewacji do architektury zespołu.

Kompleksowo problem mieszkaniowy został rozwiązany jednak dopiero w latach 1928-30, kiedy to na terenie kompleksu wzniesiono obiekty komponowanego zespołu wielorodzinnych domów mieszkalnych dla podoficerów i oficerów (obecne domy przy ul. Arciszewskich 27,28,29,30 oraz ul. Śmidowicza 71B).

Wobec stale wzrastającej liczby kadry domy oficerskie i podoficerskie wzniesione na terenie oksywskiego kompleksu nie stanowiły wystarczającego zaplecza mieszkaniowego. Zadecydowano wówczas o budowie kolejnych wielorodzinnych domów mieszkalnych dla rodzin wojskowych, zlokalizowanych już wprawdzie poza obrębem kompleksu jednak w bezpośrednim jego sąsiedztwie.

Zadanie to powierzono **Funduszowi Kwaterunku Wojskowego (FKW)**, instytucji o osobowości prawnej, utworzonej w 1927 r. przy Ministerstwie Spraw Wojskowych na mocy artykułu 19 Ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. „O zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju”, tworzącej podwaliny pod rozwój mieszkalnictwa wojskowego w dwudziestolecu międzywojennym. FKW jako instytucja cywilna przeznaczony był do realizacji zadań dla potrzeb wojska: wznoszenia budynków mieszkalnych, stanowiących jego własność, ich utrzymania konserwacji. Miał obowiązek budować na gruntach państwowych, jednak w przypadku ich braku mógł też nabywać grunty pod budowę w trybie wywłaszczenia.

W myśl zapisów ustawy kwatera stała (mieszkanie) przysługiwała wyłącznie oficerom i żonatym podoficerom zawodowym w służbie stałej w stanie czynnym; podoficerowie nieżonaci i szeregowcy mogli być zakwaterowani wyłącznie we wspólnych koszarach. O metrażu należnego mieszkania służbowego decydował stopień wojskowy, a przydzielała je zwierzchnia władza wojskowa niezależnie od liczebności rodziny zakwaterowanego. Nie miało przy tym znaczenia czy sam zakwaterowany posiadał inne prywatne mieszkanie. Kwatera zawodowego wojskowego, choć rodzinna, nie miała charakteru socjalnego. Jako pozostająca w wyłącznej dyspozycji władz wojskowych związana była bezpośrednio z czasem i wymaganiami służby wojskowej. Przydzielał ją komendant garnizonu, a czynsz opłacany był w drodze potrąceń z uposażenia zakwaterowane osoby. W przypadku przeniesienia w stan spoczynku lub zwolnienia ze służby czynnej, kwatera musiała być opróżniona pod rygorem eksmisji przeprowadzonej przy użyciu Żandarmerii Wojskowej.

Akcja budowlana FKW prowadzona była w okresie międzywojennym na szeroką skalę. Budownictwo FKW cieszyło się bardzo dobrą opinią, z racji solidności oraz profesjonalizmu wykonania. Prace projektowe powierzano najwybitniejszym architektom (między innymi: Marian Lalewicz, Kazimierz Tołłoczko, Juliusz Dzierżanowski Janusz Krauss, Julian Lisiecki, Czesław Przybylski, Jan Reda, Romuald Gutt, Józef Jankowski.), co sprawiło, że realizacje FKW stały się wzorcem i punktem odniesienia dla wznoszonych ówczesnie budynków mieszkalnych. Do dnia dzisiejszego przetrwało wiele obiektów wybudowanych przez FKW, głównie (choć nie tylko) w Warszawie.

W Gdyni działania budowlane FKW przypadają na pocz. lat 30. XX w. Z funduszy wojskowych powstał wówczas wspomniany kompleks budynków mieszkalnych na terenie oksywskiego zespołu koszar i dowództwa floty, zaprojektowany przez Mariana Lalewicza oraz projektowane również przez Lalewicza dwa domy - dom oficerski przy ul. 10 Lutego 29 i dom podoficerski przy ul. Morskiej 67.

FKW był pod względem finansowym instytucją uprzywilejowaną, tak więc standard budowanych przez niego mieszkań – szczególnie dla wyższej kadry oficerskiej – był stosunkowo wysoki. Temat tzw. „małego mieszkania”, charakterystyczny dla realizacji ZUS-owskich i WSM-owskich, podejmowano tylko w projektach domów podoficerskich.

Przykłady takich właśnie rozwiązań zastosowano we wspomnianych zespołach mieszkaniowych dla rodzin wojskowych, budowanych w sąsiedztwie oksywskiego zespołu koszar i dowództwa Floty. Wielorodzinne domy mieszkalne usytuowane zostały u podnóża Kępy Oksywskiej, w bliskim sąsiedztwie portu wojennego na Oksywiu, przy głównej drodze, prowadzącej z Oksywia do śródmieścia Gdyni (obecne ulice: Arciszewskich, Okrężna i Śmidowicza). Autorami tych projektów byli architekci warszawscy.

Architektura wznoszonych na początku lat 30. XX w. domów mieszkalnych dość mocno odbiegała od powszechnie dotąd spotykanych typów zabudowy; istniała tendencja do tworzenia funkcjonalistycznych zespołów, zaspokajających szerokie potrzeby mieszkaniowe a budowanych przez inwestorów publicznych, takich jak m. innymi FKW. Powstawały zespoły złożone z wielokondygnacyjnych domów wielorodzinnych, o prostych kubicznych bryłach i oszczędnym, strukturalnym detalu elewacji. Mieściły niewielkie mieszkania o skromnym, funkcjonalistycznym wyposażeniu i wystroju.

Jako pierwszy na Oksywiu, w 1933 r., oddany został do użytku wielorodzinny dom przy obecnej ul. Arciszewskich 33. Autorem projektu był znany warszawski architekt - Kazimierz Tołłoczko, autor m. innymi projektów domów oficerskich i podoficerskich dla FKW w Warszawie.

Kazimierz Tołłoczko
01.04.1886-04.06.1960
architekt

Studiował na Politechnice we Lwowie, następnie do 1930 wykładał na Politechnice Warszawskiej.

Projektował w Warszawie m.in.: domy profesorskie przy ul. Brzozowej (1920). Był głównym projektantem kolonii domków na tzw. Żoliborzu Oficerskim (1922-27), autorem projektu osiedla dziennikarskiego na Dolnym Żoliborzu (1927-29), domu przy ul. Dymińskiej 9 (1930-33) i dwóch budynków mieszkalnych przy pl. Inwalidów (z T. Tołwińskim) oraz zespołu domów akademickich przy pl. Narutowicza (1924-1930). W 1935 uzyskał (wraz z J. Kukulskim) nagrodę w konkursie na architektoniczne rozwiązanie pl. Piłsudskiego (niezrealizowane). W projektach domów jednorodzinnych nawiązywał do form dawnych dworów polskich.

/Biogram z Encyklopedii Warszawy (1994) – źródło: internet

<p>G D Y N I A - O K S Y W I E ul. Arciszewskich 23 (gmina Gdynia, powiat m. Gdynia, woj. pomorskie)</p>	<p>WIELORDZINNY DOM MIESZKALNY Funduszu Kwaterunku Wojskowego (dom dla kadry podoficerskiej Marynarki Wojennej RP)</p>	<p>Zawartość załącznika:</p> <p>poz. 12 – c.d. (2)</p>
--	---	---

poz.12 – c.d. (2)

Autor zaprojektował tu 50 mieszkań o powierzchni od 35 do 50 m², w trzysekcyjnym bloku, usytuowanym równolegle do drogi. Dom przeznaczony był dla rodzin podoficerskich, na co wskazuje niewielka powierzchnia mieszkań, realizująca typ tzw. „małego mieszkania” oraz skromny wystrój elewacji i wnętrza. W architekturze obiektu zauważalna jest pewna analogia do wcześniejszej warszawskiej realizacji autora (1929 r.) – domu FKW przy ówczesnej ul. Ratuszowej 15 (?) w Warszawie (obecny adres: Warszawa ul. Dąbrowszczaków 4).

źródło: internet - www.warszawa1939.pl

Wykonawcą była znana gdyńska firma budowlana Bernarda Dulnego.

Bernard Dulny

ur. 22.08.1886 r. w Komórsku k/ Świecia; pochowany na cmentarzu witomińskim w Gdyni.
budowniczy, architekt

Działacz społeczny, m.in. współzałożyciel chóru „Harmonia” i spółki „Gazeta Kaszubska” w Wejherowie.
Źródło: internet

Po zakończeniu II wojny światowej budynek przeszedł na własność Skarbu Państwa i oddany został pod zarząd Garnizonowej Administracji Mieszkań. Od 2005 r. budynek jest własnością Gminy Miasta Gdyni; pozostając pod zarządem Administracji Budynków Komunalnych nr 3 w Gdyni. Od 2007 r. - Wspólnota Mieszkaniowa.

Obiekt o architekturze funkcjonalistycznej, reprezentującej nurt skrajnego funkcjonalizmu, charakterystyczny dla budownictwa społecznego lat 30. XX w.

Rok później, w 1934 r. powstał na Oksywiu spójny architektonicznie zespół dwóch wielorodzinnych domów mieszkalnych przy ówczesnej ulicy Okrężnej (ob. ul. Śmidowicza 53/55) autorstwa innego warszawskiego architekta Juliusza Dzierżanowskiego.

Juliusz Dzierżanowski

12.04.1874 – 03.03.1943

architekt / budowniczy

1893-98 studia architektoniczne w Instytucie Inżynierów Cywilnych w Petersburgu. 1902-19 praktyka w Wydziale Budowlanym m. st. Warszawy. 1921-31 prowadził własne biuro architektoniczne, 1931-39 praca w Ministerstwie Komunikacji. 1940-43 wykładał w szkole budowlanej w Krakowie.

Prace w Warszawie i w okolicy: remiza tramwajowa, dom administracyjny i kąpielisko dla tramwajarzy przy ul. Kawęczyńskiej, zajezdnia autobusowa i budynek administracyjny przy ul. Inżynierskiej, warsztaty tramwajowe przy ul. Młynarskiej, remiza tramwajowa na Rakowcu, budynki stacyjne EKD na linii Warszawa-Grodzisk, kierownictwo budowy hal targowych na Koszykach, wszystkie budowle w Parku Paderewskiego. Przebudowa i budowa wielu domów: przy Nowym Świecie 4 na siedzibę Polskiego Monopolu Tytoniowego, przy Marszałkowskiej 94 na Towarzystwo „Światło i Siła”, dom przy Krakowskim Przedmieściu 16, („Pod Messalką”), dom dr Kopcia przy ul. Mokotowskiej 39 i wiele in.

/Na podstawie: Łoza St.: Architekci i budowniczowie w Polsce. W-wa 1954.

Oprac.: A. Barański

źródło : internet

Domy te były kolejną oksywską realizacją, bazującą na założeniach programowych wielorodzinnego budownictwa społecznego lat 30. XX w. Są dobrym przykładem skrajnego funkcjonalizmu, zarówno pod względem kompozycji urbanistycznej jak i ich architektury. Tworzyły regularny czworobok z prostokątnym, starannie zaprojektowanym dziedzińcem w środku. Charakteryzowały się zauważalnie wyższym standardem w stosunku do mieszkań w domu przy ul. Arciszewskich 23. Mieszkania tu były nieco większe (powyżej 60 m²), również poziom wykończenia elewacji i wnętrz był wyższy. W architekturze prostych, lecz harmonijnie zakomponowanych brył, zwraca uwagę staranne opracowanie elewacji, które na całej powierzchni licowane zostały płytkami ceramicznymi – pasy cokołów, gzymsów i piony klatek schodowych wyróżniono licowaniem dekoracyjnie układanymi płytkami klinkieru w kolorze ciemnowisniowym; pozostała część elewacji pokryta została płytkami jasnymi.

Dwa lata później, w 1936 r., w bezpośrednim sąsiedztwie oddany został kolejny wielorodzinny dom mieszkalny przy ówczesnej ul. Okrężnej (ob. ul. Śmidowicza 57). Autorem projektu był również Juliusz Dzierżanowski. Dom otrzymał architekturę spójną z architekturą wcześniejszych domów nr 53,55 , tworzą wraz z nimi zwarty architektonicznie zespół. Przez analogie usytuowany został prostopadle do ulicy, mieścił 22 mieszkania o nieco mniejszej powierzchni ok. 50 m².

G D Y N I A - O K S Y W I E ul. Arciszewskich 23 (gmina Gdynia, powiat m. Gdynia, woj. pomorskie)	WIELORDZINNY DOM MIESZKALNY Funduszu Kwaterunku Wojskowego (dom dla kadry podoficerskiej Marynarki Wojennej RP)	Zawartość załącznika: poz. 13 – c.d. spis fotografii, fotografie
---	--	--

poz.13 – c.d.**RZUT**

Budynek założony na planie wydłużonego prostokąta, rzut symetryczny, dwutraktowy, trzyseksyjny, trakt wschodni nieco węższy niż trakt zachodni. Trakty jednakowej głębokości; na krańcach traktu wschodniego, we wszystkich jego kondygnacjach, na całej głębokości traktu duże prostokątne balkony o zaokrąglonych narożach. W trakcie wschodnim (frontowym), symetrycznie przy jego krańcach rozmieszczone dwie frontowe klatki schodowe ze schodami 2-biegowymi; w każdej z klatek wejścia z podestów schodowych do dwóch mieszkań (2- i 3-pokojowego). W trakcie zachodnim (od strony podwórza) na osi klatka schodowa analogiczna jak od frontu; na każdej z kondygnacji po dwa bliźniacze 2-pokojowe mieszkania. Łazienki i kuchnie w obu traktach usytuowane bezpośrednio przy pionach klatek schodowych.

BRYŁA

Bryła zwarta, kubiczna, całkowicie podpiwniczona; w trakcie frontowym korpus centralny 4-kondygnacyjny z wysokim nieużytkowym poddaszem (strych), flankowany nieco wyższymi skrzydłami – skrzydło płn.5-kondygnacyjne, skrzydło pld. 6-kondygnacyjne z dodatkową kondygnacją w przyziemiu powstałą poprzez wykorzystanie spadku terenu. Trakt zachodni na całej długości 5-kondygnacyjny. Bryłę przykryta dachem pulpitowym o niewielkim nachyleniu połaci.

ELEWACJE

Elewacje gładko tynkowane, o bardzo oszczędnym detalu, z przewagą podziałów wertykalnych, swoją formą i wystrojem konsekwentnie realizujące założenia skrajnego funkcjonalizmu. Jedyne zastosowane tu detale stanowią silnie zarysowane, opasujące tynkowany gzyms ponad oknami I-szej kondygnacji i płytkie, wykonane w tynku gzymsy międzykondygnacyjne, na elewacji wschodniej skrzydeł flankujących elewację frontową (pierwotnie szerokie tynkowane pasy podokienne, akcentujące podziały między kondygnacyjne – fot. arch. 4) oraz zaakcentowane płytkimi ryzalitami, ozdobnie podkreślone ramowaniem z cegły klinkierowej, pionów wszystkich trzech klatek schodowych. Oś elewacji wyznaczone pionami prostokątnych otworów okiennych, jednak ze względu na słabe akcentowanie pionów, dające dominujące wrażenie podziałów punktowych elewacji. Elewacje wschodnia i zachodnia ściśle symetryczne; elewacje boczne asymetryczne.

Elewacja frontowa (wschodnia) 14-osiowa, z usytuowanym centralnie 8-osiowym, 4-kondygnacyjnym korpusem

zwieńczonym wysoką kondygnacją poddasza z otworami szczelinowymi doświetlającymi strych. Korpus flankowany, nieco wyniesionymi ponad okap korpusu, 2-osiowymi skrzydłami, zakończonymi w 2-,3-,4- i 5-tej kondygnacji długimi, wąskimi balkonami o pełnych balustradach i zaokrąglonych narożach, wypełniającymi uskok wyrównujący pomiędzy węższym traktem wschodnim a szerszym traktem zachodnim. Jedyne akcentem płaskiej, monotonnej elewacji są zaakcentowane płytkim ryza litowaniem pionów, rozmieszczonych symetrycznie, klatek schodowych. 1-osiowe pionów otworów okiennych klatek ramowane wąskimi opaskami wykonanymi z cegieł klinkierowych; prostokątne otwory drzwiowe w przyziemiu ujęte w rodzaj płytkiego portalu, utworzonego przez płytki odcinkowy gzyms wieńczący, również wykonany z cegły klinkierowej. Szczególnie starannie opracowane ramowanie drzwi południowej klatki schodowej; zastosowano tu dwubarwną cegłę klinkierową, układaną naprzemiennie.

Elewacja zachodnia ściśle symetryczna, 15-osiowa, 5-kondygnacyjna; słabo zarysowane podziały wertykalne wyznaczone pionami otworów okiennych, dominujący podział punktowy elewacji prostokątnymi otworami okiennymi. Oś elewacji zaakcentowana płytkim 1-osiowym ryzalitem klatki schodowej, z klinkierową opaską podkreślającą pion otworów okiennych klatki schodowej. Brak wyodrębnienia flankujących elewację skrzydeł, przez analogie do elewacji frontowej.

Elewacje szczytowe (północna i południowa) bliźniacze – 5-kondygnacyjne, dwudzielne, z silnie zryzalitowanym, ślepym traktem zachodnim i szerszym, również ślepym traktem wschodnim. W trakcie wschodnim, na całej jego szerokości długie balkony o pełnych, betonowych balustradach.

WNĘTRZE

Zachowany pierwotny układ wnętrza oraz balustrady klatek schodowych o miernych wartościach zabytkowych.

INSTALACJE

Budynek posiada instalacje elektryczną, gazową, wodno-kanalizacyjną, telefoniczną, odgromową, ogrzewanie – piece.

Fotografie

1. elewacja frontowa (wschodnia)
2. elewacja zachodnia
3. elewacja północna
4. elewacje wschodnia i południowa (widok od strony ul. Arciszewskich)
5. balkony w elewacji frontowej
- 6,7,8 – stolarka okienna
9. okno klatki schodowej
10. wejście do południowej klatki schodowej (elewacja frontowa)
11. drzwi wejściowe do południowej klatki schodowej (elewacja frontowa)
12. drzwi wejściowe do północnej klatki schodowej (elewacja frontowa)
13. drzwi wejściowe do klatki schodowej (elewacja zachodnia)
14. skrobaczka do usuwania błota z butów przed wejściem do budynku
- 15, 16 - południowa klatka schodowa – balustrada schodów
17. południowa klatka schodowa – schody do piwnicy
- 18,19 - północna klatka schodowa – balustrada schodów
- 20, 21 – zachodnia klatka schodowa – balustrada schodów
22. zachodnia klatka schodowa - drzwi do piwnicy
23. zachodnia klatka schodowa – schody do piwnicy
24. piwnica
25. posadzka w sieni południowej
26. kamienny mur oporowy (narożnik płn.-wsch.)

GDYNIA - OKSYWIE

ul. Arciszewskich 23

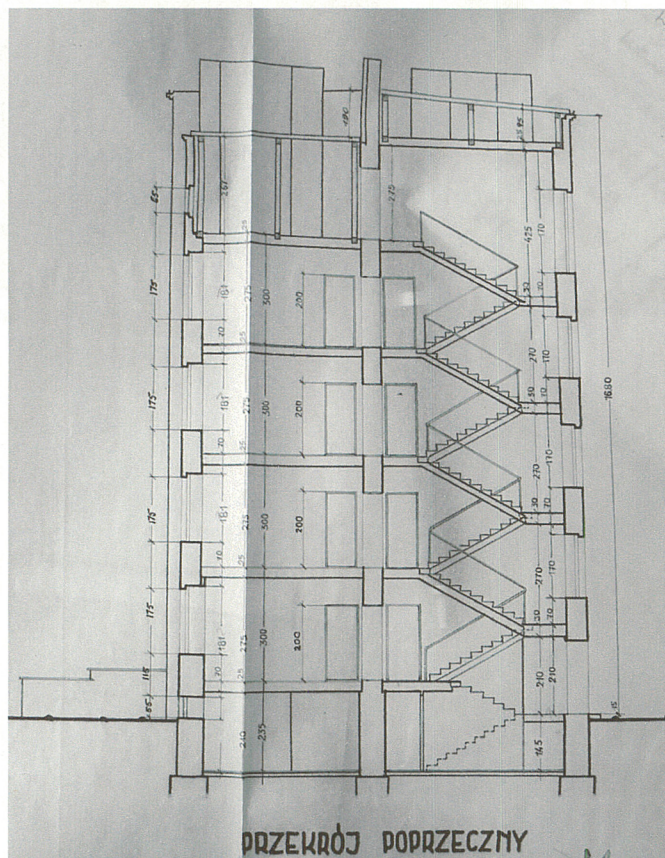
(gmina Gdynia, powiat m. Gdynia, woj. pomorskie)

WIELORDZINNY DOM MIESZKALNY

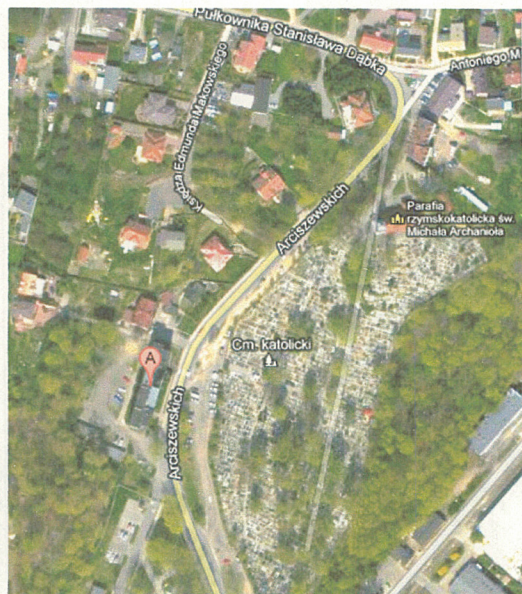
Funduszu Kwaterunku Wojskowego

(dom dla kadry podoficerskiej Marynarki
Wojennej RP)

Zawartość załącznika:

materiał ilustracyjny :
sytuacja, rzut, fotografie , materiały archiwalne

źródło: Dokumentacja projektowo-wykonawcza
antenowej instalacji zbiorowej, 1985 r.
– w zbiorach archiwum WAM w Gdyni

sytuacja (źródło: internet)

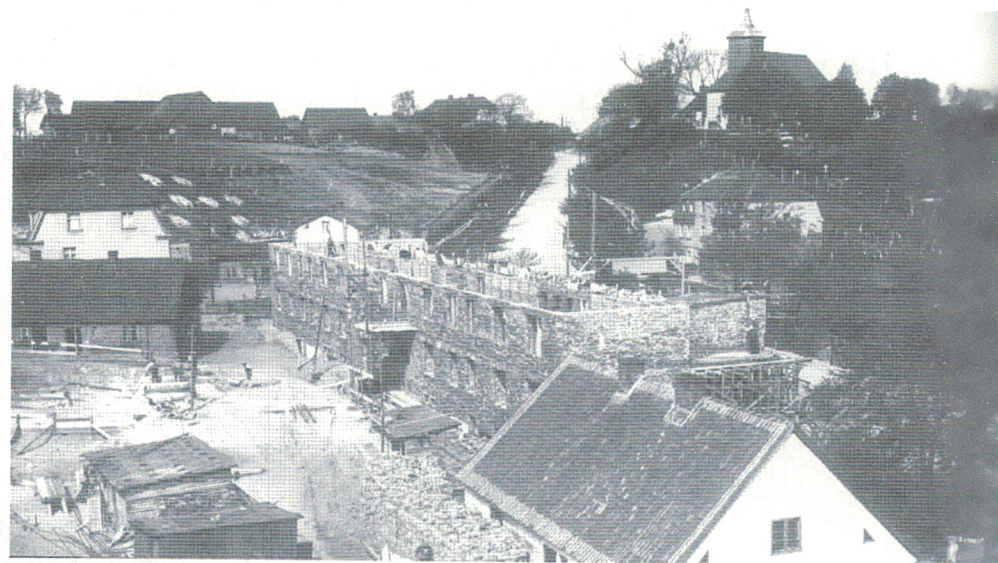

FOTOGRAFIE ARCHIWALNE

Prowadząca do kościoła Św. Michała ul. Arciszewskich.

fot. arch. 1

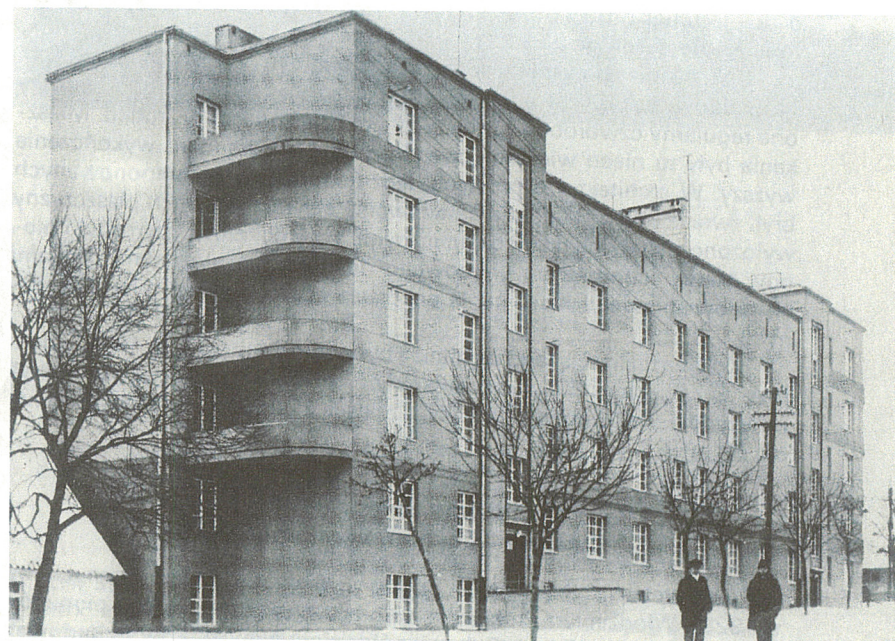

fot. arch. 2

Budynek mieszkalny Funduszu Kwaterunku Wojskowego przy ul. Arciszewskich 23, zbudowany przez Bernarda Dulnego. Powyżej: początek budowy.

fot. arch. 3

fot. arch. 4

G D Y N I A - O K S Y W I E
ul. Arciszewskich 23
 (gmina Gdynia, powiat m. Gdynia, woj. pomorskie)

WIELORDZINNY DOM MIESZKALNY
Funduszu Kwaterunku Wojskowego
(dom dla kadry podoficerskiej Marynarki
Wojennej RP)

Zawartość załącznika:

fotografie

fot. 2

fot. 4

fot. 3

fot. 5

fot. 6

fot. 7

fot. 8

fot. 9

GDYNIA - OKSYWIE
ul. Arciszewskich 23
 (gmina Gdynia, powiat m. Gdynia, woj. pomorskie)

WIELORDZINNY DOM MIESZKALNY
Funduszu Kwaterunku Wojskowego
 (dom dla kadry podoficerskiej Marynarki
 Wojennej RP)

Zawartość załącznika:

fotografie

fot.10

fot.11

fot. 12

fot.13

fot.14

fot. 16

fot. 15

fot. 17

G D Y N I A - O K S Y W I E
ul. Arciszewskich 23
(gmina Gdynia, powiat m. Gdynia, woj. pomorskie)

WIELORDZINNY DOM MIESZKALNY
Funduszu Kwaterunku Wojskowego
(dom dla kadry podoficerskiej Marynarki
Wojennej RP)

Zawartość załącznika:

fotografie

fot. 18

fot. 20

fot. 19

fot. 21

fot.22

fot.23

fot.24

fot.25

fot.26